DAÜ Hukuk Fakültesi 26-27 Güz Dönemi
HKUK 131 Anayasa Hukuku I Pratik Çalışma I

TELİF HAKKI BİLDİRİMİ

© 2026 Dr. Demet Çelik Ulusoy. Tüm hakları saklıdır.

Bu pratik çalışma materyali, Dr. Demet Çelik Ulusoy tarafından hazırlanmış olup fikri mülkiyet hakkı münhasıran kendisine aittir. Materyalin tamamının veya herhangi bir bölümünün; çoğaltılması, basılması, yayımlanması, dijital ortamda paylaşılması, ücretli ya da ücretsiz dağıtılması, üçüncü kişilere devredilmesi veya ticari amaçla kullanılması, hazırlayanın yazılı izni olmaksızın kesinlikle yasaktır.

Bu materyal yalnızca **Doğu Akdeniz Üniversitesi Hukuk Fakültesi Anayasa Hukuku** dersi öğrencilerinin kullanımına yönelik olup **28 Ekim 2026** tarihli ders kapsamında dağıtılmıştır.

İzinsiz kullanım hukuki sorumluluk doğurur.

PRATİK ÇALIŞMA I

Anayasa Mahkemesi Kararı İncelemesi ve İptal Gerekçesi Tartışması

I. KAYNAK KURAL

4721 sayılı Türk Medeni Kanunu Madde 175/1 (iptal öncesi metin):

"Boşanma yüzünden yoksulluğa düşecek taraf, kusuru daha ağır olmamak koşuluyla geçimini sağlamak için diğer taraftan malî gücü oranında süresiz olarak nafaka isteyebilir."

İptal edilen ibare: "...süresiz olarak..."

Karar: AYM, E.2025/156, K.2026/131, 04.06.2026 (RG: 30.09.2026, Sayı: 33386)

II. ÖN BİLGİ

Antalya 12. Aile Mahkemesi, görülmekte olan bir boşanma davasında, Türk Medeni Kanunu'nun 175. maddesinin birinci fıkrasında yer alan "süresiz olarak" ibaresinin Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'na aykırı olduğu kanısına vararak 6216 sayılı Kanun'un 40. ve Anayasa'nın 152. maddesi uyarınca Anayasa Mahkemesi'ne itiraz yoluyla başvurmuştur.

Anayasa Mahkemesi, 04.06.2026 tarihli kararıyla söz konusu ibarenin Anayasa'nın 2., 5. ve 17. maddelerine aykırı olduğuna ve iptaline hükmetmiştir. Mahkeme, Anayasa'nın 153. maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca iptal hükmünün kararın Resmî Gazete'de yayımlanmasından dokuz ay sonra, 30.06.2027 tarihinde yürürlüğe gireceğine karar vermiştir.

III. SORULAR

Soru 1 — Belirlilik ilkesi yönünden (Anayasa m. 2 — Hukuk Devleti) aşağıdaki soruları yanıtlayınız:

- Anayasa'nın 2. maddesinde güvence altına alınan hukuk devleti ilkesinin bir gereği olan belirlilik ilkesinin içeriği nedir? Kanuni düzenlemelerde aranacak nitelikler bakımından Anayasa Mahkemesi içtihadını açıklayınız.
- Anayasa Mahkemesi, "süresiz olarak" ibaresinin belirlilik ilkesini neden ihlal ettiğini savunmuştur? Yargıtay 2. Hukuk Dairesi'nin yerleşik içtihadının (E.2016/8859, K.2017/14407) bu değerlendirmedeki rolünü açıklayınız.

- Bir kural yürürlükte olan kanun metninde hangi anlama gelirse gelsin, yargısal uygulamada farklı biçimde yorumlanıyor ve uygulanıyorsa belirlilik ilkesi ihlal edilmiş sayılabilir mi? Tartışınız.

Soru 2 — Devletin pozitif yükümlülükleri ve denge ilkesi yönünden (Anayasa m. 5 ve 17) aşağıdaki soruları yanıtlayınız:

- Anayasa'nın 17. maddesinde düzenlenen kişinin maddi ve manevi varlığını koruma hakkı kapsamında devletin yalnızca "negatif" değil "pozitif" yükümlülükleri de bulunmaktadır. Bu ayrımı açıklayınız ve Anayasa Mahkemesi'nin söz konusu pozitif yükümlülüğü özel hukuk uyuşmazlıklarına nasıl uyguladığını değerlendiriniz.
- Anayasa Mahkemesi, "süresiz olarak" ibaresinin nafaka alacaklısı ile nafaka borçlusu arasındaki dengeyi neden bozduğunu belirterek kurumun tasarımının anayasal sınırlar içinde kalması için hangi ölçütlerin yasada yer alması gerektiğini sıralamıştır. Bu ölçütleri ve mahkemenin geliştirdiği "makul denge" standardını açıklayınız.
- Anayasa Mahkemesi, kusuru olmaksızın ömür boyu nafaka ödemekle yükümlü kılınabilecek bir nafaka borçlusunun durumunu nasıl değerlendirmiştir? Bu değerlendirmenin Anayasa'nın 5. maddesiyle bağlantısını kurunuz.

Soru 3 — İptal kararının sonuçları yönünden aşağıdaki soruları yanıtlayınız:

- Anayasa'nın 153. maddesinin beşinci fıkrası uyarınca iptal kararlarının geriye yürümeyeceği kural olarak benimsenmiştir. Bu kural çerçevesinde, kararda dokuz aylık ertelenmiş yürürlük tarihi (30.06.2027) belirlenmesi hukuki sonuçları bakımından ne anlama gelmektedir? Halihazırda hükmedilmiş nafaka kararları bu tarihten itibaren kendiliğinden sona erecek midir?

PRATİK ÇALIŞMA II

Kanun Yapım Usulü ve Cumhurbaşkanının Yayımlama Yetkisi

I. YASAL ÇERÇEVE (Başvuru Kaynakları)

Anayasa Maddeleri:
m. 87 (TBMM'nin görev ve yetkileri) · m. 88 (Kanun teklifi) · m. 89 (Cumhurbaşkanının kanunları yayımlaması / geri göndermesi) · m. 96 (Toplantı ve karar yeter sayısı)

TBMM İçtüzüğü Maddeleri:
m. 23 (Esas ve tali komisyon) · m. 27 (Komisyon toplantı ve karar yeter sayısı) · m. 36 (48 saatlik bekleme süresi) · m. 37 (Komisyon süreleri: esas 45 gün, tali 10+10 gün) · m. 38 (Anayasaya uygunluk incelemesi) · m. 49 (Gündem sırası) · m. 52 (Genel Kurul 48 saatlik bekleme süresi) · m. 74 (Teklif verme) · m. 81 (Görüşme usulü ve oylama) · m. 84 (Anayasaya aykırılık önergesi) · m. 87 (Önerge sayısı) · m. 92 (Af kanunu) · m. 146 (Karar yeter sayısı)

Nisap Tablosu (600 milletvekili üzerine):
Toplantı yeter sayısı: 1/3 = 200 milletvekili (Anayasa m. 96/1) | Olağan karar yeter sayısı: katılanların salt çoğunluğu, en az 151 (Anayasa m. 96/1; İçtüzük m. 146)
Geri gönderilen kanunun aynen yeniden kabulü: üye tam sayısının salt çoğunluğu = 301 (Anayasa m. 89/3) | Genel/özel af: 3/5 = 360 (Anayasa m. 87)

II. VAKIA A — NAFAKA BOŞLUĞUNU DOLDURAN KANUN TEKLİFİNİN YASAMA SÜRECİ

Anayasa Mahkemesi'nin "süresiz olarak" ibaresini iptal etmesinin ardından, Anayasa'nın 153. maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca oluşan hukuki boşluğu gidermek amacıyla bir grup milletvekili tarafından, Türk Medeni Kanunu'nun 175. maddesini değiştiren bir kanun teklifi hazırlanmıştır. Teklife göre nafaka, kural olarak süreli olacak; hâkim, evliliğin süresi, tarafların yaşı ve çalışma kapasitesi gibi ölçütleri dikkate alarak süreyi belirleyecektir. Ciddi sağlık veya yaşlılık gerekçeleriyle sınırlı olmak üzere, yasada belirlenen koşulların varlığı hâlinde yaşam boyu nafakaya da hükmedilebilecektir.

A.1 — Teklif ve Komisyon Aşaması

- Anayasa'nın 88. maddesi uyarınca 2017 anayasa değişikliklerinden sonra kanun teklifini kimler verebilir? Kanun tasarısı yolu artık mevcut mudur? Açıklayınız.
- TBMM Başkanlığına sunulan teklif, TBMM İçtüzüğü'nün 23. maddesi uyarınca Adalet Komisyonu'na esas, Anayasa Komisyonu'na ise tali komisyon olarak havale edilmiştir. "Esas komisyon" ve "tali komisyon" kavramlarını, bu komisyonların görev ve yetkilerini ve sürelerini (İçtüzük m. 37) açıklayınız.
- Adalet Komisyonu'nda görüşmeler, havale tarihinden 2 gün sonra başlamıştır. İçtüzük'ün 36. maddesi uyarınca getirilen 48 saatlik bekleme kuralının amacı nedir? Bu süre sona ermeden komisyon toplantısı yapılabilir mi?
- Adalet Komisyonu, teklifin bazı maddelerinin Anayasa'ya aykırı olduğuna ilişkin üye itirazlarıyla karşılaşmıştır. Komisyon bu aykırılık iddiasını nasıl ele almalıdır? (İçtüzük m. 38) Komisyonun bu aşamada teklifi reddetme yetkisi var mıdır?
- Adalet Komisyonu'nun kaç üyeyle toplanacağını ve karar alacağını belirtiniz. (İçtüzük m. 27; Anayasa m. 96 ile karşılaştırınız.)

A.2 — Genel Kurul Görüşmeleri

- Adalet Komisyonu raporu dağıtıldıktan kaç saat sonra Genel Kurul görüşmeleri başlayabilir? (İçtüzük m. 52) Bu sürenin istisnası var mıdır?
- Genel Kurul görüşmelerinde izlenecek sırayı açıklayınız: tümü üzerinde görüşme, maddelerin müzakeresi ve son oylamayı ayrı ayrı ele alınız (İçtüzük m. 81).
- Oylama aşamasında şu tablo ortaya çıkmıştır: 215 milletvekili mevcut; 180 "kabul", 35 "ret". Toplantı ve karar yeter sayıları sağlanmış mıdır? Kanun kabul edilmiş midir? Gerekçeli yanıtlayınız. (Anayasa m. 96; İçtüzük m. 146)
- Bazı milletvekilleri "Bu kanun Anayasa'nın 17. maddesine aykırıdır" gerekçesiyle anayasaya aykırılık önergesi vermiştir. Bu tür önergelerin görüşülme usulü nedir? (İçtüzük m. 84)

A.3 — Cumhurbaşkanının Yayımlama / Geri Gönderme Yetkisi

- Cumhurbaşkanı, kabul edilen kanunu kaç gün içinde yayımlamak zorundadır? Geri gönderme yetkisini kullanmak isterse ne yapmalıdır? (Anayasa m. 89/1–2)

- Cumhurbaşkanı, kanunun nafaka borçlularını koruma altına alan 3. maddesini "Anayasa'nın 41. maddesine aykırıdır" gerekçesiyle geri göndermiştir. Anayasa'nın 89. maddesi çerçevesinde, kanunun tamamı geri gönderilebilir mi, yalnızca bazı maddeleri mi? TBMM bu durumda ne yapabilir?
- TBMM, geri gönderilen 3. maddeyi aynen yeniden görüşmüştür. Oylamada 298 "kabul" oyu elde edilmiştir. Bu oy sayısı yeterli midir? Sonuç ne olur? (Anayasa m. 89/3; İçtüzük m. 81/son)
- TBMM, geri gönderilen maddeyi 310 oyla aynen yeniden kabul etmiştir. Cumhurbaşkanı bu maddeyi bir kez daha geri gönderebilir mi? Cumhurbaşkanının bu aşamadaki seçenekleri nelerdir?
- Nafaka kanununun bütçe kanunu niteliği taşıdığını varsayınız. Bu varsayım, Anayasa'nın 89/son fıkrası kapsamında Cumhurbaşkanının yayımlama yetkisi bakımından ne gibi bir fark yaratır?

A.4 — Anayasal Denetim

- Nafaka kanunu Resmî Gazete'de yayımlandıktan sonra ana muhalefet partisi sözcüsü "Bu kanunu Anayasa Mahkemesi'ne taşıyacağız" açıklamasını yapmıştır. Kanunun şekil bakımından denetimiyle esas bakımından denetimi arasındaki farkı açıklayınız. Şekil bakımından denetimin süresi ne kadardır? (Anayasa m. 148/2 ve m. 151 karşılaştırması)

III. VAKIA B — AF KANUNU ÇIKARTILMASI

Bazı milletvekilleri, belirli suçlar için genel af çıkarılmasını öngören bir kanun teklifi hazırlamıştır. Anamuhalefet partisi bu teklif görüşülürken kanunun anayasaya aykırı olduğunu ileri sürmüş; af kapsamına giren suçların ağırlığını gerekçe göstererek teklifi reddettirmeye çalışmıştır.

- Genel af kanunu çıkarılması Anayasa'nın 87. maddesi uyarınca hangi çoğunluğu gerektirmektedir? 600 milletvekili üzerinden bu oran kaç oya karşılık gelmektedir?
- Af kanunu oylamasında 355 "kabul", 245 "ret" oyu elde edilmiştir. Kanun kabul edilmiş midir?
- Bu özel oy çoğunluğu zorunluluğu İçtüzük'ün hangi maddesiyle düzenlenmiştir? İçtüzük m. 92 uyarınca, af hükümlerini içeren maddeler ve kanunun tamamı için son oylamada ayrı ayrı 360 oy aranmakta mıdır?

IV. VAKIA C — REDDEDİLEN KANUN TEKLİFİNİN YENİDEN VERİLMESİ

Komisyon aşamasında raporunu tamamlayan bir kanun teklifi, Genel Kurul oylamasında tümü üzerindeki görüşmelerin ardından reddedilmiştir. Hükümet koalisyonunu destekleyen bir milletvekili, iki ay sonra aynı konuya ilişkin yeni bir teklif vermek istemiştir.

- Reddedilen bir kanun teklifi aynı yasama döneminde yeniden verilebilir mi? İçtüzük m. 76'nın bu konudaki düzenlemesini açıklayınız.
- Yasama döneminin sona ermesinin TBMM'de bekleyen kanun teklifleri üzerindeki etkisini, bu çalışma döneminde başlamış ve karara bağlanmamış teklifler bakımından değerlendiriniz.

PRATİK ÇALIŞMA III

Anayasa Değişikliği Kanununun Görüşülmesi, Kabulü ve Yayımlanması Usulü

I. YASAL ÇERÇEVE (Başvuru Kaynakları)

Anayasa m. 4 (değiştirilemez hükümler) · m. 148 (şekil denetimi, 10 günlük süre) · m. 149 (2/3 iptal nisabı) · m. 175 (değişiklik usulü) · m. 176 (geçici maddeler) | 3376 s.K. m. 2 (halk oylaması tarihi) | İçtüzük m. 93 (iki aşamalı görüşme, 48 saat) · m. 94 (gizli oy, 360 nisabı)

Nisap Tablosu (600 milletvekili üzerine):

Teklif için: en az 200 milletvekili imzası (Anayasa m. 175/1 — üye tam sayısının 1/3'ü)

Kabul için: 360 gizli oy (Anayasa m. 175/1; İçtüzük m. 94) — her madde, iki turda ayrı ayrı; son oylama tümü için

360–399 oy: Cumhurbaşkanı ya geri gönderir ya da kanunu zorunlu referanduma sunar

400 ve üzeri oy (2/3): Cumhurbaşkanı yayımlar, isteğe bağlı referanduma sunar veya geri gönderir

Geri gönderilen metnin aynen yeniden kabulü: 400 oy gerekir; Cumhurbaşkanı yayımlar ya da referanduma sunar

Şekil denetimi başvurusu: Cumhurbaşkanı veya 120 milletvekili — yayımdan itibaren 10 gün içinde (Anayasa m. 148/2)

AYM'de iptal nisabı: üyelerin 2/3'ü (Anayasa m. 149)

II. VAKIA A — TEMEL HAK VE ÖZGÜRLÜKLERE İLİŞKİN ANAYASA DEĞİŞİKLİĞİ

İktidardaki koalisyon, Anayasa'nın çeşitli temel hak ve özgürlük maddelerini kapsayan kapsamlı bir anayasa değişikliği paketi hazırlamıştır. Değişiklik teklifinin birinci maddesi hak öznelerini düzenlemekte; ikinci maddesi ise bilgi edinme hakkını anayasal güvenceye kavuşturmaktadır. Koalisyon, mevcut milletvekili dağılımı itibarıyla 380 milletvekili desteğine sahiptir.

A.1 — Teklif Aşaması

- Bu anayasa değişikliği teklifinin TBMM Başkanlığı'na sunulabilmesi için kaç milletvekilinin imzası gerekmektedir? (Anayasa m. 175/1) Olağan bir kanun teklifinden farkı nedir?
- Değişiklik teklifinin öncelikle hangi komisyona havale edileceğini belirtiniz. Komisyondaki görüşme usulü olağan bir kanun teklifinden farklı mıdır?

A.2 — Genel Kurul'da İki Turlu Görüşme

- İçtüzük'ün 93. maddesi uyarınca anayasa değişikliklerinin iki ayrı görüşmede ele alınması zorunlu tutulmaktadır. Buna göre:
- Birinci ve ikinci görüşme arasında en az kaç saat geçmesi gerekmektedir?
- İkinci görüşmede yalnızca madde önergeleri görüşülmekte olup birinci görüşmede önerge verilmemiş maddeler üzerinde önerge verilebilir mi?
- Birinci turda 1. madde 370 oyla, 2. madde ise 355 oyla kabul edilmiştir. Bu sonuçları ikinci turun yapılabilirliği ve ardından yapılacak genel oylama bakımından değerlendiriniz.

A.3 — Gizli Oy (İçtüzük m. 94)

- Anayasa değişikliklerinde gizli oy kullanılması neden zorunludur? Açık oy dışında hangi başka oylama yöntemleri mevcuttur?
- İkinci turda gerçekleştirilen gizli oylamada 1. madde 372 oy, 2. madde ise 358 oy almıştır. Hangi madde kabul edilmiş, hangisi reddedilmiştir? Her madde için gerekçeli yanıt veriniz.
- Yalnızca bir madde kabul edilmiş olsa bile, tüm maddelerin oylanmasının ardından tüm metin için son oylama yapılacak mıdır?

A.4 — Cumhurbaşkanının Seçenekleri

Tüm maddelerin iki turda da yeterli oyu alarak kabul edildiğini, son oylamanın sonucunun ise 372 oy olduğunu varsayınız.

- Bu senaryo için Anayasa'nın 175. maddesine göre Cumhurbaşkanının seçenekleri nelerdir? 360 ila 399 oy aralığına ilişkin kuralı açıklayınız.
- Cumhurbaşkanı teklifi geri gönderirse TBMM'nin bu teklifi zorunlu referanduma sunmaksızın yeniden kabul edebilmesi için kaç oy gerekmektedir?
- Cumhurbaşkanı geri göndermeyip halk oylamasına başvurma yolunu seçerse referandum hangi tarihe denk gelecektir? (3376 s.K. m. 2: RG'de yayımlandıktan sonraki 60. günün ilk Pazar günü)
- Halk oylamasında kabul oranının yüzde kaçın üzerinde çıkması durumunda değişiklik Resmî Gazete'de yayımlanacaktır? (Anayasa m. 175/6)

A.5 — Anayasaya Aykırılık İddiası

Muhalefet, teklifin Anayasa'nın 4. maddesinde yer alan değiştirilemez hükümlere aykırı olduğunu ileri sürmektedir.

- Anayasa Mahkemesi, anayasa değişikliklerini şekil yönünden mi, esas yönünden mi, yoksa her ikisi bakımından birden mi denetlemektedir? (Anayasa m. 148/1)
- Anayasa m. 148/2 kapsamında gerçekleştirilen şekil denetiminin sınırları nelerdir?
- Anayasa Mahkemesi, 2010 tarihli E.2010/49, K.2010/87 sayılı kararında "teklif çoğunluğu" koşulunun Anayasa m. 4 kapsamındaki teklifleri de kapsayacak biçimde yorumlanması gerektiğine hükmetmiştir. Bu içtihadı açıklayınız ve tartışınız.
- Şekil denetimi yolunu kimler, ne kadar süre içinde açabilir? (Anayasa m. 148/2) Bu konuda esas denetiminden farklı bir süre öngörülmüş müdür?
- Anayasa Mahkemesi anayasa değişikliğini iptal edebilmek için kaç üyenin olumlu oy kullanması gerekmektedir? (Anayasa m. 149)

III. VAKIA B — TARTIŞMALI ANAYASA DEĞİŞİKLİĞİ (360–399 VE 400+ SENARYO KARŞILAŞTIRMASI)

Cumhurbaşkanlığı seçim eşiğini düzenleyen Anayasa hükmünü değiştiren bir anayasa değişikliği teklifi, Genel Kurul'da iki aşamalı görüşme sürecini tamamlamıştır. Son oylamanın sonuçlarına bağlı olarak iki farklı senaryo ortaya çıkmıştır.

Senaryo 1: Son Oylamada 380 Oy

- Cumhurbaşkanının kullanabileceği seçenekleri açıklayınız. Kanunu doğrudan yayımlayabilir mi?
- Cumhurbaşkanı teklifi geri gönderirse TBMM'deki yeniden oylamada hangi oy çoğunluğu gerekmektedir?
- Cumhurbaşkanı geri göndermeden referanduma başvurursa hangi tür referandum söz konusu olur: zorunlu mu, isteğe bağlı mı?

Senaryo 2: Son Oylamada 410 Oy

- Cumhurbaşkanının kullanabileceği seçenekleri açıklayınız. Bu sonuç, Senaryo 1'den nasıl farklılaşmaktadır?
- "İsteğe bağlı referandum" seçeneği nedir? Cumhurbaşkanı değişikliğin tamamını mı, yoksa belirli maddelerini mi referanduma sunabilir?
- Cumhurbaşkanı teklifi geri gönderir ve TBMM 405 oyla aynen yeniden kabul ederse Cumhurbaşkanının seçenekleri ne olur?

Karşılaştırmalı Analiz

- 360–399 oy ile 400 ve üzeri oy arasındaki anayasal farkı açıklayan bir tablo hazırlayınız. Cumhurbaşkanının seçeneklerini, referandumun zorunlu mu isteğe bağlı mı olduğunu ve geri gönderme sonrasında aranan yeniden kabul nisabını belirtiniz.

IV. VAKIA C — DEĞİŞTİRİLEMEZ HÜKÜMLER VE TEKLEF KISITLAMASI

Bir milletvekili grubu, Anayasa'nın 1. maddesini değiştirerek devletin niteliğini yeniden tanımlamayı öngören bir teklif vermiştir.

- Anayasa'nın 4. maddesi çerçevesinde hangi hükümler değişiklik teklifine konu yapılamaz?
- Anayasa Mahkemesi, değiştirilemez hükümleri değiştiren bir teklifi — teklif aşamasında daha açığa çıkmamış olsa bile — şekil denetimi yoluyla iptal edebilir mi? Bunu Anayasa m. 4 ve m. 148 hükümlerini birlikte yorumlayarak tartışınız.
- TBMM Başkanlığı, teklifi ön inceleme aşamasında reddetme yetkisine sahip midir? Başkanlığın bu konudaki rolü nedir?

PRATİK ÇALIŞMA IV

Yasama Yetkisinin Genelliği, Asliliği ve Devredilmezliği

I. YÖNERGE

Aşağıdaki her vakıada bir kanun hükmü verilmektedir. Anayasa Mahkemesi bu hükümlerin her birini iptal etmiştir. Sizce neden iptal edildi? Hangi anayasal ilke veya madde ihlal edilmiş olabilir? Gerekçenizi yazınız.

Temel İlkeler — Başvuru Kaynakları:

Anayasa m. 7 — Yasama yetkisi Türk milleti adına TBMM'ne aittir. Bu yetki devredilemez.
Anayasa m. 2 — Türkiye Cumhuriyeti ... hukuk devletidir. (Belirlilik ilkesi)
Anayasa m. 13 — Temel haklar ... ancak kanunla sınırlanabilir.
Anayasa m. 104 — Cumhurbaşkanının görev ve yetkileri. (CBK'nın sınırları)

II. VAKIA A

4737 sayılı Endüstri Bölgeleri Kanunu'nun 4. maddesinin birinci fıkrasına 7419 sayılı Kanun'un 5. maddesiyle eklenen ikinci cümle:

"Endüstri bölgelerinde yer alan yatırımlara ilişkin olarak Cumhurbaşkanınca ek teşvikler belirlenebilir."

(4737 s.K. m.4/1, 2. cümle — 7419 s.K. m.5 ile eklenen ibare)

Soru: Anayasa Mahkemesi bu hükmü iptal etmiştir (AYM, E.2025/5, K.2026/68, 26.03.2026). Sizce iptalin anayasal gerekçesi nedir? Hangi hak veya ilke ihlal edilmiştir?

III. VAKIA B

1567 sayılı Türk Parasının Kıymetini Koruma Hakkında Kanun'nun 1. maddesi:

"Türkiye'de yerleşik kişilerin yabancı ülkelerdeki; Türkiye'de yerleşik olmayan kişilerin de Türkiye'deki her türlü alacak, haklar ve menfaatleri ile Türkiye'ye giren veya Türkiye'den çıkan her türlü ödeme ve sermaye hareketleri ve altın dahil kıymetli madenler, taşlar ve bunlardan yapılan eşya ile kıymetli kâğıtları ve bunlara ait işlemler ve bu işlemlere taraf olanlar Cumhurbaşkanı kararları çerçevesinde Hazine ve Maliye Bakanlığı'nın iznine ve düzenlemesine tabi tutulabilir."

(1567 sayılı Kanun m.1)

Soru: Anayasa Mahkemesi bu hükmü iptal etmiştir (AYM, E.2024/193, K.2025/136, 15.10.2025). Sizce iptalin anayasal gerekçesi nedir? Hangi hak veya ilke ihlal edilmiştir?

IV. VAKIA C

3 Sayılı Üst Kademe Kamu Yöneticileri ile Kamu Kurum ve Kuruluşlarında Atama Usullerine Dair Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 2. maddesinin 2. fıkrasının birinci cümlesindeki ibare:

"(II) sayılı cetvelde yer alan kadro, pozisyon ve görevlere Cumhurbaşkanı onayı ile"

(3 sayılı CBK m.2/2, birinci cümledeki ibare)

Bağlam: (I) sayılı cetveldeki görevlere "Cumhurbaşkanı kararıyla", (II) sayılı cetveldeki görevlere ise "Cumhurbaşkanı onayıyla" atama yapılmaktaydı. (II) sayılı cetvel; bakanlıkların bağlı, ilgili ve ilişkili

kuruluşlarındaki çeşitli üst düzey pozisyonları kapsamakta olup bu pozisyonların tamamının "üst kademe yöneticisi" niteliğinde olup olmadığı kararname metninde açıkça belirlenmemişti.

Soru: Anayasa Mahkemesi bu ibarenin yer aldığı düzenlemeyi iptal etmiştir (AYM, E.2018/120, K.2023/171, 11.10.2023). Sizce iptalin anayasal gerekçesi nedir? Hangi hak veya ilke ihlal edilmiştir?

IV. ZAMANLAMA VE SÜRE TABLOSU

Temel Süre ve Nisap Özeti

Olağan Kanun Yapımı

- Komisyon 48 saatlik bekleme süresi: İçtüzük m. 36
- Esas komisyon süresi: 45 gün (İçtüzük m. 37)
- Tali komisyon süresi: 10 + 10 gün (İçtüzük m. 37)
- Genel Kurul 48 saatlik bekleme süresi: İçtüzük m. 52
- Cumhurbaşkanı yayımlama/geri gönderme süresi: 15 gün (Anayasa m. 89/1)
- Soyut norm denetimi süresi: RG'den itibaren 60 gün (Anayasa m. 151)
- Şekil denetimi süresi: yayımdan itibaren 10 gün (Anayasa m. 148/2)

Anayasa Değişikliği

- İki görüşme arasında: en az 48 saat (İçtüzük m. 93/2)
- Şekil denetimi başvuru süresi: yayımdan itibaren 10 gün (Anayasa m. 148/2)
- Referandum tarihi: RG yayımından sonraki 60. günün ilk Pazar günü (3376 s.K. m. 2)